

кодексу, не передбачають такої конкретизації. Більше того, навіть відсутні особливості визначення оподаткування прибутку підприємств в банківській сфері.

Підсумовуючи викладене, необхідно зазначити, що має місце недосконалість регулювання Податковим кодексом України порядку визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств, що не повинно залишитись поза увагою при прийнятті нової редакції Податкового кодексу України.

Резюме

Исаева Н. К. Правові питання договору факторингу та вдосконалення оподаткування факторингових операцій в банківській сфері.

У статті розглядаються питання законодавчого визначення договору факторингу та факторингових операцій у зв'язку з оподаткуванням прибутку підприємств. Зокрема, аналізуються окремі положення Податкового кодексу України, які закріплюють порядок оподаткування факторингових операцій банків та інших фінансових установ.

Ключові слова: договір факторингу, факторингові операції, право вимоги боргу, оподаткування факторингових операцій, оподаткування прибутку підприємств.

Резюме

Исаева Н. К. Правовые вопросы договора факторинга и усовершенствование налогообложения факторинговых операций в банковской сфере.

В статье рассматриваются вопросы законодательного определения договора факторинга и факторинговых операций в связи с налогообложением прибыли предприятий. В частности, анализируются отдельные положения Налогового кодекса Украины, которые закрепляют порядок налогообложения факторинговых операций банков и других финансовых учреждений.

Ключевые слова: договор факторинга, факторинговые операции, право требования долга, налогообложение факторинговых операций, налогообложение прибыли предприятий.

Summary

Isaeva N. Legal issues of factoring contract and improving the taxation of factoring transactions in the banking sector.

The issues of legislative definition of the factoring contract and factoring transactions in connection with the taxation of profits of enterprises are considered. In particular, the certain provisions of the Tax Code of Ukraine, fixing the procedure for taxation of bank factoring operations and other financial institutions, are analyzed.

Key words: factoring contract, factoring operations, the right to claim a debt, taxation of factoring transactions, enterprise profit taxation.

УДК 342.9

Н. П. КАМЕНСЬКА

Ніна Петрівна Каменська, кандидат юридичних наук, доцент Київського університету права НАН України

КЛАСИФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИХ НОРМ МЕХАНІЗМУ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА ЗВЕРНЕННЯ ДО ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ: ДИНАМІЧНИЙ ПОГЛЯД НА ПРОБЛЕМУ

Теоретичні розробки питань, що стосуються механізму правового регулювання та підпорядкованих йому явищ: змісту, архітекtonіки, функцій, варіацій удосконалення відповідних феноменів тощо у сучасній юриспруденції займають, мабуть, одне з центральних місць. У даному напрямі безперечно вітчизняна юридична наука досягла значних позитивних результатів. Разом із тим проблеми адміністративно-правових норм, з точки зору механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації, не виправдано залишаються на узбіччі магістралей наукового пошуку. Відповідна проблематика до цього часу комплексно не досліджувалася, а тому нині потребує спеціального вивчення й узагальнення.

Відомо, що норми права закріплюють в абстрактному вигляді типові варіанти можливої або необхідної поведінки уповноважених суб'єктів на тих або інших фрагментах юридичної дійсності. Відповідно, норми адміністративного права в механізмі адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації, на відміну від інших його органічних складових, є явищем «відображаючим». Вони є юридичними моделями, що покликані віддзеркалювати реальні явища в площині функціонування вказаного механізму та акумулюють у своєму змісті ті ознаки відображуваних явищ, що характеризують

останні з точки зору «якісної» визначеності. Такі характерні особливості містяться у гіпотезах даних адміністративно-правових норм, де законодавцем закріплюються обставини об'єктивної дійсності за наявності яких означені загальнообов'язкові правила поведінки підлягають застосуванню на практиці. У свою чергу, в диспозиціях відповідних норм вказується на форму реалізації права на звернення до публічної адміністрації. Йдеться про закріплену в нормативному порядку модель поведінки суб'єктів правовідносин за визначених у гіпотезі умов. У цій частині законодавцем прописуються дії особи, яка ініціює звернення в адміністративному порядку в реальності, її зв'язок з юридично значущою ситуацією, у зв'язку з якою подається звернення до публічної адміністрації або діяльність суб'єктів розгляду звернення чи інших учасників відповідних справ уповноважених вирішувати порушені в такий спосіб питання. Нарешті, у санкції визначається нормативна модель заходу (заходів) примусу до порушників (пересічних громадян, посадових осіб органів виконавчої влади тощо) з боку держави у випадку їх протиправної поведінки у сфері звернень до публічної адміністрації не за закріпленням у законодавстві зразком. Досить часто санкції передбачаються у статтях нормативно-правових актів, зміст яких не охоплює безпосередньо гіпотезу і диспозицію, що стосуються окремої типової юридично значущої ситуації. Ці частини, як правило, містяться в інших статтях законодавчих актів.

У науці адміністративного права представлена досить розгалужена класифікаційна схема норм адміністративного права. У межах статті видається необхідним не розкривати диференціацію відповідних правових норм у цілому, а розглянути лише ті їх групи, виокремлення яких має суттєве значення для висвітлення обраної проблематики. Спробуємо проаналізувати адміністративні норми, що входять до складу механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації, в контексті ситуаційного підходу. Охарактеризуємо вказані загальнообов'язкові правила поведінки у динамічному ракурсі та послідовному зв'язку крізь призму їх змісту; форми закріплення; дії в просторі, в часі, за колом осіб; функціональним призначенням.

Цілком природно, що за змістом серед досліджуваних адміністративно-правових норм виокремлюються матеріальні та процесуальні. Норми матеріального права безпосередньо визначають сутність діяльності у площині звернень до публічної адміністрації, а норми процесуального права закріплюють процесуальний порядок її реалізації. Слід зважати на те, що повноцінна реалізація окремої матеріальної норми забезпечується не однією процесуальною нормою, а їх групою (декількома і більше).

Таким чином, впровадження окремої матеріальної норми адміністративного права в об'єктивну дійсність у межах механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації регламентується не однією, а низкою кореспондуючих адміністративно-процесуальних норм, кожна з яких визначає частину цього процесу: від початку і до завершення. Дані адміністративно-процесуальні норми передбачають спеціальні процедури вирішення індивідуально-конкретних справ залежно від виду звернення в адміністративному порядку. Спробуємо проілюструвати актуальність даної тези на прикладі. Так, до матеріальних норм належать, зокрема, ті, які визначають право на подання фізичними або юридичними особами тих або інших ініціатив в адміністративному порядку: заяв, скарг, пропозицій, інформаційних запитів, запитів щодо роз'яснення законодавства. Вказані адміністративні норми стосуються типових юридично значущих ситуацій та у ході реалізації породжують індивідуально-конкретні справи відповідного різновиду. Звичайно, вирішення таких справ поза процесуальними нормами адміністративного права, що кореспондують матеріальним нормам цієї галузі, об'єктивно неможливе. Відповідні процесуальні норми визначають окремі ланки (частини) загальної процедури протікання даних справ, яка включає стадії: порушення справи за зверненням в адміністративному порядку; розгляд такого звернення; винесення рішення у справі, оскарження рішення у справі, виконання рішення у справі. При цьому індивідуально-конкретні справи за заявами, пропозиціями, інформаційними запитами, запитами щодо роз'яснення законодавства, адресованими публічній адміністрації, мають неконфліктний характер. Винятки становлять випадки оскарження рішень, що прийняті за результатами розгляду даних звернень. Справи за скаргами до публічної адміністрації, певна річ, пов'язані з протистоянням сторін з самого початку. У багатьох випадках причиною їх подання є спірні юридично значущі ситуації, що виникають між фізичними або юридичними особами та підлягають вирішенню в адміністративному порядку.

За юридичною силою нормативних актів (формою закріплення) норми механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації можна диференціювати за класичною схемою на ті, які містяться у законодавчих та підзаконних нормативно-правових актах. Серед цих джерел права найвищу юридичну силу мають: Закони України «Про звернення громадян»¹, «Про доступ до публічної інформації»², «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» (ст. 24 «Адвокатський запит»)»³, Податковий кодекс України (ст. 52 «Податкова консультація»)»⁴ тощо. Вказані закони, аналогічно іншим законодавчим актам, закріплюють адміністративно-правові норми, що визначають поведінку учасників правовідносин сфери звернень до публічної адміністрації досить узагальнено. Зрозуміло, що в законах врахувати всі специфічні особливості вирішення таких справ неможливо. Крім того, практичний досвід показує, що надмірна детальна регламентація правореалізаційної сфери на законодавчому рівні її забюрократизовує. Це негативно позначається на ефективності діяльності уповноважених суб'єктів, затягує хід відповідного процесу тощо. Втім, детальне правове регулювання сфери звернень до публічної адміністрації надолужується на підзаконному рівні, за рахунок указів та розпоряджень Президента України, постанов уряду, порядків та інструкцій, що затверджуються правовими актами тих або інших органів центральної виконавчої влади тощо. Зокрема, специфічні особливості розгляду звернень фізичних та юридичних осіб, адресованих окремим міністер-

ствам чи іншим центральним органам виконавчої влади, підпорядкованим їм суб'єктам владних повноважень, декларуються на рівні відомчих нормативно-правових актів.

Дія норм механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації в просторі, в часі та за колом осіб може бути правильно розкрита, на наш погляд, у зв'язку з джерелами права, де такі загальнообов'язкові правила поведінки закріплюються. Спираючись на здобутки фахівців за означеним напрямом, чинність відповідних нормативно-правових актів уявляється як юридична передумова їх дії, що запускає процес функціонування механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації. Натомість у деяких випадках введення в дію положень закону відтермінується. Такі положення починають діяти одночасно чи поетапно, але значно пізніше набрання чинності нормативно-правовим актом у цілому. Крім того, як справедливо наголошується у рішенні Конституційного Суду України від 9 лютого 1999 р. в справі № 1-7/99⁵, після припинення чинності законом останній залишається джерелом права для правовідносин, що виникли під час його дії. За таких обставин окремі норми механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації можуть мати «переживаючу» дію щодо законодавчого акта (актів), де вони містяться та який (які) втратив (втратили) чинність. З наведеного випливає, що точкою дотику тематичних джерел права і норм механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації є момент набрання чи втрати чинності нормативно-правовими актами, де такі загальнообов'язкові правила поведінки отримали закріплення.

В юридичній літературі чинність нормативно-правових актів пов'язується з часовими, просторовими (територіальними) та суб'єктними межами їх дії. Аналогічні критерії видається необхідним використати й у ході оцінки чинності правових норм. Враховуючи двовидову класифікацію правових норм за часовими межами дії, визнану фахівцями, норми механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації доцільно групувати на тимчасові та постійні. Дія перших обмежена у часі, строк функціонування інших заздальгідь не визначений. За результатами системного аналізу змісту даних правових норм доходимо висновку, що у переважній їх більшості тривалість дії у часі взагалі не обмежується. Переконалим доказом викладеного може бути низка інтерпретованих вище законодавчих актів тощо.

У контексті другої класифікаційної підстави варто нагадати, що за просторовими межами дії нормативно-правові акти, зазвичай, диференціюються на: загальнодержавної дії, регіональні, місцеві, локальні. Як неважко помітити, у наведеній класифікаційній схемі групи норм розташовані за зменшенням площі території. Звичайно, подібним чином доцільно групувати й адміністративно-правові норми механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації. Відповідні норми, у разі загальнодержавної дії, є обов'язковими до виконання на території всієї України. Всі інші види класифікованих у даний спосіб норм орієнтовані на дію у межах обмеженої території. По суті зміст таких загальнообов'язкових правил поведінки стосується конкретної місцевості. Доречними прикладами можуть бути норми підзаконних правових актів, що визначають компетенцію окремих органів публічної адміністрації чи підпорядкованих їм суб'єктів

За результатами системного аналізу норм механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації за колом осіб останні доцільно групувати за поширеною у теорії права класифікаційною схемою: загальні для всіх, орієнтовані на спеціальних суб'єктів чи конкретні органи або посадових осіб, а також ті, що виключають деякі групи суб'єктів із під нормативного впливу окремих правових норм. Прикладами перших двох груп можуть бути процитовані вище положення законодавчих актів відповідно. Адміністративно-правові норми постанови Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1302 «Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади»⁶ – доречний приклад до третього випадку. Кожен із дванадцяти пунктів цього підзаконного акта зобов'язує конкретні органи державної виконавчої влади чи їх посадових осіб вжити низку заходів, спрямованих на створення та запровадження Єдиного веб-порталу органів виконавчої влади, – частини загальної електронної інформаційної системи «Електронний Уряд». З приводу четвертої категорії адміністративно-правових норм, а саме виключення тих або інших суб'єктів із під їх дії, доречним прикладом є: норми Закону України «Про звернення громадян»⁷. Зокрема, згідно зі ст. 2 цього Закону звернення вкладників до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб щодо виплати Фондом відшкодування в межах гарантованої суми розглядаються в порядку, встановленому законодавством про систему гарантування вкладів фізичних осіб. Таким чином, ця адміністративно-правова норма виключає із правового поля дії названого Закону суб'єктів права на звернення в адміністративному порядку: вкладників банків фізичних осіб.

Закономірно, що розглянуті адміністративно-правові норми, будучи «абстрактними юридичними формулами», узагальнено визначають часові, просторові, суб'єктні контури функціонування механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації в практичній площині. Втім, дається взнаки об'єктивно існуюча системність права. Вказані правові норми незалежно від меж охоплюваних ними суспільних зв'язків діють у даному механізмі комплексно. Необхідно зважити й на те, що чим чіткішою буде, з точки зору законодавчої техніки, форма закріплення таких адміністративно-правових норм у законодавстві, тим ефективніше механізм адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації впорядкуватиме процедуру вирішення індивідуально-конкретних справ за відповідними різновидами звернень.

Заслугує на увагу й характеристика адміністративно-правових норм у функціональному аспекті. Групування відповідних норм за функціями, які ними виконуються у складі механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації, має і наукове, і практичне значення. Враховуючи, що абстрактні формули юридичних норм завжди стосуються реальних життєвих обставин у побудові відповідної класифікаційної схеми, також стане в нагоді ситуаційний підхід. Безконфліктні та конфліктні юридично-значущі ситуації є певним орієнтиром для теоретичного відображення двох визнаних фахівцями напрямів функціонування правових норм: регулятивного та охоронного відповідно. Звичайно, адміністративно-правові норми, що регламентують сферу звернень до публічної адміністрації, є підвидом правових норм, як наслідок соціально-правовим явищем, яке має подібне останнім функціональне навантаження. Тому у даному випадку доцільно обмежитися диференціацією норм механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації за юридично значущими для суб'єктів розглядуваної сфери обставинами: «позитивного» і «негативного» порядку.

Щодо механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації, то регулятивні норми у його складі містять приписи позитивного регулювання: визначають права та обов'язки учасників відповідних індивідуально-конкретних справ. Очевидно, що вони орієнтовані на правомірну поведінку вказаних суб'єктів. У свою чергу, адміністративно-правові норми охоронного спрямування гарантують охорону, захист окремого суб'єктивного права (прав) через можливість адміністративного оскарження окремих рішень, дій чи бездіяльності. Дані нормативні установки приводяться в дію в разі необхідності правоохоронної (превентивної, наглядової, правопоновлювальної тощо) діяльності суб'єктів повноважень в управлінській площині. Спонукальними обставинами їх реалізації є подання фізичними чи юридичними особами скарг до публічної адміністрації, що стосуються окремих випадків незаконних, на їх думку, рішень, дій чи бездіяльності. Напрошується логічний висновок: регулятивні норми розглядуваного механізму адміністративно-правового регулювання у функціональному аспекті впорядковують суспільні зв'язки щодо подання звернень до публічної адміністрації про забезпечення реалізації прав і охоронюваних законом інтересів фізичних і юридичних осіб, виконання покладених законом обов'язків, розгляду та вирішення індивідуально-конкретних справ за такими ініціативами в адміністративному порядку. Охоронні норми у означеному механізмі задовольняють об'єктивну необхідність в унормуванні порядку ініціювання звернень до публічної адміністрації про спори фізичних і юридичних осіб, пов'язаних з реалізацією та захистом ними прав і охоронюваних законом інтересів, виконання покладених на зазначених осіб обов'язків, вирішення відповідних індивідуально-конкретних справ. Таким чином, перші охоплюють правові зв'язки за заявами, пропозиціями, інформаційними запитами, запитами щодо роз'яснення законодавства, адресованими публічній адміністрації. Інші – правовідносини за скаргами, спрямованими аналогічному адресату. Реалізація характерованих адміністративно-правових норм тягне настання специфічних наслідків правореалізаційного або правоохоронного характеру у сфері функціонування механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації відповідно. Основоположне значення правових норм у даному механізмі, взаємозв'язок структурних елементів останнього дає підстави зробити, на наш погляд, логічно виправданий висновок: правореалізаційна та правоохоронна функції рівною мірою отримують своє логічне продовження й у інших органічних складових відповідного механізму.

Викладені положення щодо адміністративно-правових норм як елементу механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації допомагають на теоретичному рівні уявити динамічні властивості останніх. А також розкрити, яким чином ці загальнообов'язкові правила поведінки дають первинний імпульс для «запуску» даного механізму в дію та окреслюють межі його функціонування на рівні соціуму. Звичайно, викладені теоретичні узагальнення щодо адміністративно-правових норм як елементу механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації не вичерпують всіх питань, пов'язаних з розробкою даної проблематики, але можуть слугувати теоретичним підґрунтям для подальшого наукового пошуку за даним напрямом.

¹ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

² Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI (із змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 32. – Ст. 314.

³ Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 5 липня 2012 р. № 5076-VI (із змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 27. – Ст. 282.

⁴ Податковий кодекс України (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14; № 15–16, № 17. – Ст. 112.

⁵ Рішення Конституційного Суду України від 9 лютого 1999 року в справі № 1-7/99 // Офіційний вісник України. – 1999. – № 7.

⁶ Про заходи щодо подальшого забезпечення відкритості у діяльності органів виконавчої влади : постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1302 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 36. – Ст. 1700.

⁷ Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР (із змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

Резюме

Каменська Н. П. Класифікація адміністративно-правових норм механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації: динамічний погляд на проблему.

У статті автор характеризує адміністративно-правові норми механізму адміністративно-правового регулювання реалізації права на звернення до публічної адміністрації в динамічному ракурсі та послідовному зв'язку крізь призму їх змісту; форми закріплення; дії в просторі, в часі, за колом осіб; функціональним призначенням. Пропонує низку актуальних теоретичних узагальнень за наведеною проблематикою.

Ключові слова: класифікація, адміністративно-правові норми, механізм адміністративно-правового регулювання, реалізація права, звернення до публічної адміністрації.

Резюме

Kamenskaya N. P. Классификация административно-правовых норм механизма административно-правового регулирования реализации права на обращение в публичной администрации: динамический взгляд на проблему.

В статье автор характеризует административно-правовые нормы механизма административно-правового регулирования реализации права на обращение в публичной администрации в динамическом ракурсе и последовательной связи через призму их содержания; формы закрепления; действия в пространстве, во времени, по кругу лиц; функционального назначения. Предлагается ряд актуальных теоретических обобщений по освещаемой проблематике.

Ключевые слова: классификация, административно-правовые нормы, механизм административно-правового регулирования, реализация права, обращение к публичной администрации.

Summary

Kamenska N. Classification of administrative-legal norms of the mechanism of administrative-legal regulation of realization of a right to appeal to the public administration: a dynamic look to the problem.

In the article the author characterizes the administrative-legal norms of the mechanism of the administrative and legal regulation of realization of the right to apply to the public administration in a dynamic angle and consistent union through the prism of their contents; consolidation forms; action in space, time, on the number of persons; of the functional purpose. She offers a number of actual theoretical generalizations on the discussed problematics.

Key words: classification, administrative-legal norms, the mechanism of administrative-legal regulation, realization of the rights, appeal to the public administration.

УДК 349.2

А. Ю. КОРОТКИХ

Андрій Юрійович Коротких, кандидат юридичних наук, суддя Київського апеляційного адміністративного суду

ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ ЗАПОДІЯНОЇ ДЕРЖАВНИМ СЛУЖБОВЦЕМ ШКОДИ

Актуальність обраної теми дослідження нині є більш ніж очевидною, зважаючи на ту обставину, що сутність матеріальної відповідальності державних службовців до сьогодення є гострою дискусійною проблемою в наукових колах не лише нашої держави, а й ряду передових зарубіжних держав. При цьому найбільшим чином сприятиме процесу визначення юридичної природи та змісту цього виду юридичної відповідальності саме вивчення її специфічних рис, однією з яких є характер та умови відшкодування державним службовцем шкоди, яка була ним завдана шляхом порушення чинного законодавства чи неналежного виконання своїх трудових (службових) обов'язків. Окрім того, слід також врахувати ту обставину, що в нашій державі ще триває реформа трудового законодавства, яка невдало вирішує питання притягнення державних службовців до матеріальної відповідальності, зокрема, і в частині визначення розміру заподіяної державним службовцем шкоди, що вважаємо неприпустимим. На вирішення цих та ряду інших актуальних практичних проблем і спрямоване дане наукове дослідження, результати якого мають бути враховані в процесі чергового доопрацювання тексту проекту Трудового кодексу України.

Основна мета цього наукового дослідження спрямована на аналіз специфіки та проблем визначення (відповідно до вимог трудового законодавства України) розміру шкоди, що була заподіяна з вини державного службовця.

Сприятиме досягненню поставленої мети в процесі наукового пошуку звернення до суміжних галузей права, аналіз точок зору фахівців і вчених, що вже раніше досліджували цю проблему (С. М. Кондратьєв, Д. М. Кравцов, О. М. Лук'янчиков, Н. О. Мельничук, О. М. Потопашина, Ю. В. Ткалич), а також вивчення положень чинних нормативно-правових актів України.

Матеріальна відповідальність державного службовця, як суб'єкта трудового права – це окремий спеціальний вираз матеріальної відповідальності як виду юридичної відповідальності в трудовому праві, що